

העדה

העאת
אלקין אביך
ועבדהו

פטרון מערכת דעה:

נתנדב לע"נ הרה"ח זאב ב"ר משה ע"ה
זו' האה"ח מרת פעריל ב"ר טובי' ע"ה

גליון מיוחד לבחורי חמד • ערוכים מתוך משנתו של כ"ק מרן רבינו שליט"א

מסילת המועד

שיעורי השקפה ומוסר בדרך החסידות

מקראי קודש:

ימים טובים
זענען מגלה פאר
א איד ווי הייליג
ער איז

עמוד ה'

משנת החסידות

שיעור על שבת הגדול
(פרשת צו תשס"ב)

ביאורים ויסודות מורחבים בתורת מרן הבעש"ט ותלמידיו זיע"א

בעשור לחודש

הזה:

ענין לקיחת
קרבן פסח
ביום השבת
דוקא

א. אני ולא השליח: הנהגת הטבע הוא כשלוחו של הקב"ה

קרבן פסח בא להכניע עבודה זרה | בשני שמות עיקריים נקרא הקב"ה: שם הוי"ה - שורש הנהגה הגלויה, שם אלקים - שורש הכינויים ומקור הטבע | המלאכים נקראים בשם 'אלקים', לפי שהינם שליחים להנהגת העולם הטבעי | כאשר אין הנהגת הבורא מתגלה ע"י השליחים - יוצא מזה טעות של ע"ז | שורש חטא דור אנוש - שהפרידו את כוחות הטבע מהבורא | משה רבינו מבטל ע"ז בנאמנותו להקב"ה

ב. ויום השביעי שבת לה: בשבת קודש מתגלה הנהגה של הקב"ה בעצמו

בשבת קודש מתגלה פנימיות חיות הבריאה, ואין שם אלקים מסתיר על שם הוי"ה | מצות 'עונג שבת' היא באופן של 'אתהפכא', כיון שמתגלה שעצם האדם היא הנשמה | שמירת שבת מבטלת פגם ע"ז ע"י התגלות 'דעת דמשה' | קרבן פסח בא מצאן הנמשכת אחר הרועה - רומז להמשכת נפש הבהמית אחר הנשמה | הנהגת העולם בחול ע"י מלאך מט"ט, אך ביום השבת מתגלה דרגת 'שם הוי"ה'

ג. לא יוסיף להגלותך: שורש הגאולה לכל הגלויות הוא בשבת הגדול

ד' גלויות כנגד ד' אותיות הוי"ה, וגלות מצרים כנגד קוצו של יו"ד | לקיחת הפסח ארבעה ימים לפני שחיטתו, כדי להכניע כל הדי' גלויות | שחיטת הפסח ביום י"ד ניסן כנגד גלות אדום | המץ הוא כח החושב עצמו ליש ומציאות, וע"י שחיטת הפסח הוא מתבטל

.א.

אני ולא השליח: הנהגת הטבע הוא כשלוחו של הקב"ה

הקב"ה באופן גלוי ומפורסם, בלי הסתר ולבוש כלל, וכמו כן הנהגה העליונה המשתלשלת משם זה, היא סדר של הנהגה גלויה המתנהגת בהדיא ע"פ רצון ה', ויכולים להכיר בה בגלוי את הקב"ה המנהיג אותה.

ומאיידך שם אלקים - שבו מתלבש ומסתתר שם הוי"ה, הוא השורש להנהגת הטבע [וכן היא עולה כמספר 'הטבע' כידוע] שמסתירה ומעלימה על הקב"ה המנהל אותה. והנהגה זו נחשבת כ'שליח' של השם העצם הק', שהקב"ה פועל בה כמו מלך המושל בעמו ע"י שליח, והיינו שכוחו של הקב"ה עצמו אינו ניכר ונראה בה בהדיא, אלא הוא מנהיג את הטבע באופן של שליחות, שכוחו של המשלח לא נראה בפעולתו בהתגלות.

המלאכים נקראים בשם 'אלקים', לפי שהינם שליחים להנהגת העולם הטבעי

ומטעם זה נקראים גם המלאכים והשרים העליונים בשם 'אלקים' [כענין שנאמר 'אלקי האלהים' (דברים י, יז), וכן כתיב 'ויבוא בני האלהים להתיצב על ה' (איוב א, ז), ורבות בהנהגה], כי הם שליחי הבורא כמ"ש (שמות לג, ב) 'ושלחתי לפניך מלאך', ממונים ונשלחים משמי מעל על שורשי הטבע והבריאה, לפעול את כל הדברים המתהווים בעולם הטבעי. וכיון שכל הנהגת הטבע מקורה בשם 'אלקים' שהוא כדוגמת שליח לשם הוי"ה, לכן מכוונים גם כל שליחי הנהגה אף הם בשם 'אלקים', למורה על שהם מקיימים במציאותם את שליחות הבורא להנהגת הטבע.

גם שמירת שבת מקושרת לענין הכניעת קליפת עבודה זרה, וכמו שאמרו בגמ' (שבת קיח): 'כל המשמר שבת כהלכתו אפילו עובר ע"ז כדור אנוש מוחלץ לו', והרי ששמירת שבת היא ה'לעומת זה' והביטול לטומאת ע"ז, שלכן נעשה כפרה על חטא ע"ז בכח השבת. וממילא מובן היטב למה קבעו את הזכר לנס שנעשה בלקיחת קרבן פסח - דייקא ביום השבת, כיון שפעולת קרבן זה דומה אל קדושת השבת, ששניהם מכניעים ומשברים את קליפת עבודה זרה. ונבוא בעז"ה להרחיב הענין ולבאר את שורש הדברים בזה.

שני שמות עיקריים: שם הוי"ה - שם העצם, שם אלקים - שורש הכינויים

הנה נודע שבאופן כללי ישנם שני שמות הק' עיקריים שבהם מתכנה הקב"ה, ראשון במעלה הוא השם הוי"ה, המכונה 'שם העצם'. והשני הוא השם אלקים, שהוא השורש לשאר כל השמות שהם כינויים אליו יתברך [ואכן 'אלקים' עולה כמנין 'כנוי'], ושני הקב"ה בתמידות.

שם הוי"ה - שורש הנהגה הגלויה בלי מסכים ולבושים, שם אלקים - שורש הטבע שמסתיר על אלוקות

והנה שם העצם, שם הוי"ה הק', הוא השם שבו מתגלה

'שבת הגדול' על שם הנס שנעשה בה

כתב הטור (או"ח סי' ת"ל) 'שבת שלפני הפסח קורין אותו שבת הגדול, והטעם, לפי שנעשה בו נס גדול, כי בפסח שיצאו ישראל ממצרים חל עשרה בחודש בשבת, ולקחו להם כל אחד מה לפסחו וקשרו אותו בכרעי מטתו וכו', ועל שם אותו הנס קורין אותו שבת הגדול'. וכבר נתקשו המפרשים (ראה שם בב"ח ועוד) דא"כ מדוע קבעו זכר לנס הגדול הזה בשבת שלפני הפסח, שהוא יום השבוע שבו נעשה הנס, שלכאורה היה להם לקבעו ביום החודש - שהוא עשירי בניסן, כמו בכל שאר הנסים שנקבעו לפי ימי החודש. וגם צריכים להבין את עצם הדבר שחייבה התורה פסח מצרים יהיה 'מקחו מבעשור', ומה הכוונה בהקדמת ארבעה ימים דייקא לשחיטת הפסח.

קרבן פסח בא כדי להכניע את קליפת עבודה זרה של מצרים

ובפשטות יש לומר, כי הנה נודע שטעם מצות שחיטת הפסח הבא מן הצאן, היה כדי להכניע את קליפת עבודה זרה של המצריים שעבדו לטלה כנ"ל. וכמו שדרשו חז"ל (מכילתא שמות יא, הובא ברש"י יב, ו) על הפסוק (שם כא) משכו וקחו לכם צאן - 'משכו ידכם מעבודה זרה וקחו לכם צאן של מצוה', הרי שעצם לקיחת קרבן הפסח היא משיכת ידים מעבודת הטלה וביטול לטומאת אלילי מצרים.

גם השבת מבטלת טומאת ע"ז, ולכן היא משהיכת לקרבן פסח ובוה מבואר שייכותו של קרבן פסח למעלת יום השבת, שהרי

פטרון הגליון - ניסן

מוה"ר יואל גרינפעלד הי"ו
לע"נ אמו האה"ח רבקה לאה ב"ר משה צבי ע"ה
נפטרה ר"ח ניסן תשנ"ז לפ"ק

אמנם לאמיתו של דבר גם הנהגת הטבע מתנהלת ע"י הקב"ה בעצמו, ואע"פ שבחינוניות נראה כאילו היא נמסרה ליד השליחים, מ"מ באמת פנימיות הנשמה והחיות של כל הבריאה וכל ההנהגה אינה אלא משם הוי"ה. וכל ההנהגה אינה אלא משם הוי"ה בלי שום מחיצה. וכיון שכך, צריך שתתגלה ע"י השליח עצמו, וניתן להמשיך זאת להנהגת המדינה המתנהלת ע"י המלך בכח שליחו וחייולתו. כי הנה המלך ברוב חכמתו ובינתו באופני ההנהגה, הוא בלבד המבין איך להנהיג את המדינה לטובתה ולטובת העם, ושתהא לשביעות רצון אנשים הדרים בה וכדומה, וכדי לפעול זאת צריך הוא לשליחים נאמנים שלא יערבו בהנהגת המדינה שום כוחות והשגות עצמיות משלהם, ולא יפעלו שום דבר אלא כפי רצון המלך בלבד. כי הרי השליחים בעצמם אינם מושיגים בתכלית את עומק ההנהגה כמו המלך, וע"כ עליהם להתבטל אליו לגמרי, עד שלא יתא להם רצון עצמי כלל, ואכן ינהלו הכל רק כפי גודל חכמתו ורצון המלך. ואכן מצינו גם אצל שלמה המלך ע"ה, שזכה לדרגת שלימות המלכות שביראשאל, והבין שטוב את עומק חללה של רשות שהוא לאין חקר, וכמו שהתבטא על זה (משלי כה, ג) 'שמים לרום וארץ לעומק, ולב מלכים אין חקר', ולכן הפליג אחר' במעלת השליחים הנאמנים למשלחיהם ואמר (שם פסוק יג, ראה זוה"ק שלח קנו). 'כצינת שלג ביום קציר, ציר נאמן לשולחיו', כי כאמור, צריך המלך לשליחים הבטלים אליו וטרים באמת למשמעתו, כדי שעל ידם יוכל לנהל את המדינה באופן הכי טוב לפי גודל הבנתו שלו עצמו.

פנימיות החיות והנהגת העולם אינה אלא שם הוי"ה - הקב"ה בעצמו

אמנם לאמיתו של דבר גם הנהגת הטבע מתנהלת ע"י הקב"ה בעצמו, ואע"פ שבחינוניות נראה כאילו היא נמסרה ליד השליחים, מ"מ באמת פנימיות הנשמה והחיות של כל הבריאה וכל ההנהגה אינה אלא משם הוי"ה. וכל ההנהגה אינה אלא משם הוי"ה בלי שום מחיצה. וכיון שכך, צריך שתתגלה ע"י השליח עצמו, שכל כוחו ויכולתו בהנהגת הבריאה אינו כח עצמי ח"ו, אלא כולו ניתן לו מיד הקב"ה בלבד, עד שהוא אינו אלא כ'גרון ביד החוצב בו', וממילא הוא בטל כל כולו אל רצונו ויתברך בלבד.

מלך צריך שליחים נאמנים שינהלו וינהיגו את המדינה כפי רצונו בלבד

ונתן להמשיך זאת להנהגת המדינה המתנהלת ע"י המלך בכח שליחו וחייולתו. כי הנה המלך ברוב חכמתו ובינתו באופני ההנהגה, הוא בלבד המבין איך להנהיג את המדינה לטובתה ולטובת העם, ושתהא לשביעות רצון אנשים הדרים בה וכדומה, וכדי לפעול זאת צריך הוא לשליחים נאמנים שלא יערבו בהנהגת המדינה שום כוחות והשגות עצמיות משלהם, ולא יפעלו שום דבר אלא כפי רצון המלך בלבד. כי הרי השליחים בעצמם אינם מושיגים בתכלית את עומק ההנהגה כמו המלך, וע"כ עליהם להתבטל אליו לגמרי, עד שלא יתא להם רצון עצמי כלל, ואכן ינהלו הכל רק כפי גודל חכמתו ורצון המלך. ואכן מצינו גם אצל שלמה המלך ע"ה, שזכה לדרגת שלימות המלכות שביראשאל, והבין שטוב את עומק חללה של רשות שהוא לאין חקר, וכמו שהתבטא על זה (משלי כה, ג) 'שמים לרום וארץ לעומק, ולב מלכים אין חקר', ולכן הפליג אחר' במעלת השליחים הנאמנים למשלחיהם ואמר (שם פסוק יג, ראה זוה"ק שלח קנו). 'כצינת שלג ביום קציר, ציר נאמן לשולחיו', כי כאמור, צריך המלך לשליחים הבטלים אליו וטרים באמת למשמעתו, כדי שעל ידם יוכל לנהל את המדינה באופן הכי טוב לפי גודל הבנתו שלו עצמו.

גם שליחי הנהגת העולם צריכים להתבטל לגמרי להקב"ה

וכמו כן יובן הדבר למעלה לגבי הנהגת השי"ת בעולמו, שהשליחים הנשלחים משמי מרום לנהל ולהנהיג את הבריאה, צריכים להיות נאמנים בשליחותם להקב"ה, ועליהם להתבטל אליו יתברך לגמרי, ולא ידמו בנפשם שיש להם שום יכולת עצמית לפעול משהו בעולם בלי כח הקב"ה המנהיג את כל העולמות כרצונו וחפצו, ואדרבה, כל תכליתם יהיה רק לגלות דבר זה, שבאמת פנימיות ההנהגה של כל הטבע אינה אלא שם הוי"ה הק', וכל הכוחות המלבישים עליו בטלים אליו כליל.

ע"י משה רבינו מתגלה שהבורא יתברך שמו הוא לבדו מנהיגו

זו היא דרגת משה רבינו ע"ה - 'דעיא מהימנא', ששלחו הקב"ה להנהיג את ישראל, ומכונה גם בשם 'מלאך' (במדבר כ, טז) - כמו המלאכים הנשלחים ממעל להנהגת העולם, והיה נאמן להשי"ת ובטל אליו בתכלית, ולא החזיק טובה לנפשו כלל, וממילא נתגלה על ידו שכל הנהגת העולם ובפרט בכלל ישראל אינה מתנהלת באמת אלא ע"י השם הוי"ה, המחיה את פנימיות כל העולמות וכל הבריאה. וכמו כן הוא ב'אפתשטותא דמשה בכל דור ודור', שהם מלכי ישראל ומנהיגי העדה במשך

כל הדורות, הנאמנים להשי"ת ובטלים אליו, שעל ידם ג"כ ניכר ונראה שלאמיתת הדבר כל ההנהגה אינה אלא ביד הקב"ה בלבד.

כאשר אין הנהגת הקב"ה מתגלה ע"י השליחים - יוצא מזה טעות ע"ז

אולם הדיפך מזה, כאשר אין ניכר ונגלה שהשליחים בטלים אל משלהם, אזי נמשך מזה פגם עבודה זרה. והיינו כאשר בני האנוש שעל פני האדמה מתחילים להפריד את השליחים מן המשלחם, והמה טועים בהם, ומתייחסים אליהם בהערצה ובכבוד כאילו הם כוחות נפרדים מהקב"ה ח"ו, ויש להם כוחות ויכולות משלהם, הרי זה גורם שירצו להידבק בהם ול'רצותם, ויתחילו לעבדם ולהשתחוות להם, כיון שמדמים בדעתם שמאחר שנמסרה הנהגת הטבע והעולם לרשותם, הרי שהיכולת בידם להשפיע אליהם השפעות רבות וטובות עוה"ו. והנה דבר זה הוא יסוד המציאות של חטא ע"ז בעולם, וכל זה נמשך ממה שאין ניכר ונראה בעצם השליחים שהם בטלים כליל להקב"ה המשלחם.

שורש חטא ע"ז בדור אנוש - שהפרידו את כוחות הטבע ממשלחם

וחיזין זאת אצל חטא דור אנוש, שהם היו הראשונים לעבוד ע"ז, כי אז הוחל לקרוא בשם ה' (בראשית ד, כו), ונודע שחטאם היה בענין זה שהתחילו להנחיל כבוד ולעבוד ועבודתם אל השליחים בעצמם, שהם כוחות הטבע הינוקים משם אלקים' שהוא השם שבו מנהיג הקב"ה את הנהגת הטבע, והסתירו את הכח האלקי של השם הוי"ה ב"ה הגנוז בתוך דרכי הטבע והנהגתו. וכמו שכתב הרמב"ם (ריש הל' ע"ז) לבאר ענין חטאם, וז"ל: 'בימי אנוש טעו בני האדם טעות גדול ונבערה עצת חכמי אותו הדור, ואנוש עצמו מן הטועים היה, וזו היתה טעותם, אמרו הואיל והאלקים ברא כוכבים אלו וגלגלים להנהיג את העולם ונתנם במרום וחלק להם כבוד והם משמים המשמשים לפניו, ראויים הם לשבחם ולפארה ולחלוק להם כבוד... כיון שעלה דבר זה על לבם, התחילו לבנות לכוכבים היכולות ולהקריב להן קרבנות ולשבחם ולפארהם בדברים ולהשתחוות למולם כדי להשיג רצון הבורא בדעתם הרעה, וזה היה עיקר עבודת כוכבים', עכ"ל.

כי כאמור זהו שורש חטא ע"ז, מה שמפרידים את כוחות הנהגת הטבע שנטבעו בעולם ע"י הקב"ה, ומתייחסים אליהם כאילו יש להם איזה כח ויכולת לפעול דבר בעצמם, וחולקים להם כבוד ופארה, ואין מכירים שפנימיות חיות העולמות אינו אלא הקב"ה הנותן להם כח לעשות חיל, ואילו הם כשלעצמם אינם רק שליחים המקיימים את שליחותם, ואין להם שום כח ויכולת עצמית.

על האדם לשעבד את כוחותיו הגשמיים אל פנימיות נשמתו ועצם חיותו

ונתבאר באריכות במקום אחר, ששורש טעותם של דור אנוש נמשכה ממה שהם בעצמם העלימו על פנימיות חיותם, שהיא כח הנשמה שניתנה לו לאדם שנברא עלי אדמות. כי הנה השי"ת נפח באדם חלק אלוך ממעל - המכוון כנגד שם הוי"ה, שהיא היא עצם חיותו וקיומו של האדם, והיא מתלבשת בכל כוחות הטבעיים שלו - המשמשים כמו לבוש אל הנשמה, בבחי' שם אלקים' המלביש את השם הוי"ה ב"ה. וכיון שהנשמה היא עצם

מהות האדם ושורש חיותו, לכן צריך האדם לשעבד כל כוחותיו וחלקיו הגשמיים אל חלק אלקי זה, וכל אבריו החיצוניים ישרתו בשליחים נאמנים אל הנשמה, ולא ליקח את כוחות הנשמה וימירו אותם לעצמם, ולומר שכל חיות האדם התחיל רק בהם, ולא את מחלק אלוך זה הנמצא בתוכם, שזה יגרום שכל מעשי האדם יפעלו ע"פ טבע הגוף בלבד ולא יהיו בטלים אל הנשמה.

אנוש' - לשון שכחה ונשיה, ששכחו והעלימו את עצם מהות האדם

ובזה טעו אנשי דור אנוש, שהם התעלמו מהנשמה שיש לאדם, חלק אלוך ממעל, שהיא כל שורש חיותו ומציאותו, והגבירו ביותר את כלי הגוף עצמו ואבריו הגשמיים לומר שזהו עצמות האדם, ולכן עשו עסק עיקרי ממנו, ושכחו את עצם מציאות האדם שהוא כח הנשמה שלו - שעל כך נקרא הוא 'אנוש'. ומטעם זה אכן נשתנה שםם לגרעיותא, ונקראו 'אנוש' - מלשון שכחה ונשיה, כיון ששכחו מהו אמיתת מהות האדם, שמכח שכחה זו נפלו ממדרגת 'אדם' אל מדרגת 'אנוש', שהוא דרגה פחותה יותר של האדם.

כשם שהפרידו את הגוף ממקורו, כך גם הפרידו את שליחי ההנהגה מהבורא

ודבר זה עצמו גרם שגם הסתכלותם על הנהגת העולם יהיה רק על חלק הלוש והטבע, ומכסה ומעלים את פנימיות החיות שבו. כי כל הנעשה והנפעל אצל האדם בדברים שהם חוצה ממנו - הרי זה בא מצד הנהגת והסתכלות האדם על עצמו. ומה שהם בעצמם שעבדו את פנימיות הנשמה שלהם אל חלק הגוף הגשמי והטבעי, והגדילו את כוחות הגופניים כאילו הם מושלים לעצמם בלי שישתעבדו אל כוחות הנשמה, זה דומה לעבודה זרה, ע"ד 'אל זו שבתוך ליבו של אדם', והיינו שחלק הגוף שררה לעצמו, ואיננו מכיר שצריך הוא להתבטל אל הנשמה. ומזה נמשך הדבר שהביטו כן גם על הכוכבים ומולות שהם שורשי דרכי הטבע, ועשו אותם מושלים לעצמם, כאילו אינם משועבדים ובטלים לגמרי אל הקב"ה, שהוא השם הוי"ה הק' המחיה ומנהיג בעצמו את כל הנהגת הטבע.

משרע"ה 'איש אלקים' מכניע ומשבר קליפת ע"ז בעולם - מכח הנאמנות בשליחותו

ומאידך, היה משה רבינו ע"ה 'איש אלקים', והיינו שאכן זכה לשעבד כל כוחותיו הגופניים והטבעיים אל פנימיות נשמתו, ולכן היה הוא השליח הנאמן להשי"ת גם בהנהגת העולם וישראל, היודע ומבין בעצמו להתבטל כליל לפני הקב"ה, ולא להחשיב עצמו כמציאות וישות נפרד. ואכן משה רבינו הוא המכניע והמעביר את קליפת ע"ז מהעולם, ואשר לכן נקבר מול בית פעור בכדי לכפר על מעשה פעור (דברים לד, ו וברש"י שם). וכמו כן נאמר בתורה (שם לא, כט) 'כי ידעת' אחרי מותי כי השחת תשחיתון וסרתם מן הדרך אשר צויתי אתכם', הרי שק לאחר מיתת משה שייך לפגום בחטא עבודה זרה, וכי בעודנו חי הרי עצם קיומו מבטל ומשבר את הקליפה הזו.

והיינו כאמור, כי מאחר ששורש פגם ע"ז בעולם בא מצד הפירוד בין הכוחות הנשלחים משמי מעל לבין מקור חיותם ועצם משלחם, עד שאין ניכר בהם שהינם כולם בטלים ומבוטלים לפנימיות ההנהגה שבהם, לכן כאשר השליח הינו נאמן בשליחותו, וכוונתו הוא רק שתתגלה גודל כח משלחו, ואינו מחשיב עצמו לדבר יש ונפרד בפני עצמו, הרי זה גורם ביטול ע"ז.

ב.

בשבת קודש מתגלה הנהגה של הקב"ה בעצמו: יום השביעי שבת לה':

ומתבטל הסתר וההעלם של השם אלקים, ומאיר בו השם הוי"ה ב"ה, שהוא שם העצם, בגילוי עצום, בלי לבושים ומסכים ובלא הסתר פנים. וגם השם אלקים' מתעלה ונבלל בשם הוי"ה, ומתגלה כי הוי"ה הוא האלקים, ואי אפשר להפריד ביניהם ולהעלים על הנהגת הקב"ה כלל.

כי כאמור, בדרך כלל מתלבשת ומסתרת השם הוי"ה בתוך לבוש של שם אלקים, שהוא שורש הנהגת הטבע. אולם כל זה הוא בימות החול, שבהם מתנהגת הבריאה בהסתר ולבוש ע"פ דרכי הטבע. אך על יום השבת קודש נאמר (בראשית ב, ב) 'ויכל אלקים ביום השביעי', ופירושו בספסוף הכוונה בזה ע"פ פנימיות, שביום השביעי מלא

שבת קודש הוא 'שמה שלים דקוב'ה', כי אין השם אלקים מוסתר על השם הוי"ה

והנה איתא בזה"ק (ח"ב פח): 'מהו שבת שמא דקודשא בריך הוא, שמא דאיתו שלים מכל סטרו', כלומר שעצם מהות השבת היא, שביום הקדוש הזה מאיר השם הוי"ה הק' באופן גלוי ובשלימות, בלי לבושים ומסכים.

'יומא דנשמתא ולא דגופא', כי מתגלה שפנימיות חיות האדם היא הנשמה

חזה ג"כ מה דאיתא בווה"ק (ח"ב רה): כי שבת היא 'יומא דנשמתא ולא דגופא'. שהרי כאמור לעיל הנשמה שהיא פנימיות חיות האדם, היא מרכבה להשם הויה, והגוף המעלים על הנשמה הוא כמו שם אלקים המסתיר על השם הויה. וממילא ביום השבת שמאיר השם הויה ב"ה בגילוי רב, היינו שמתגלה פנימיות החיות של הבריאה, ולכן הוא 'יומא דנשמתא ולא דגופא', והיינו שבו מתגלה שעצם מהות האדם היא הנשמה, והיא היא המושלת והשולטת עליו ולא הגוף, ולכן היא מהפכת את כל ענייני הגוף להיות בדרגת נשמה.

מצות 'עונג שבת' - עבודת ה' בענייני הגוף באופן 'אתהפכא'

ומטעם זה נמי נצטוינו במצות 'עונג שבת' ביום הזה, כי בימות החול שבהם אין פנימיות הנשמה מאירה בגילוי ואפשר להעלים עליה ולכסותה, אזי העבודה להשג'ת בענייני הגוף היא בדרך 'אתהפכא', כי צריכים לכופ' את הגוף שיבטל את עצמו אל הנשמה שהוא אמיתת חיותו וקיומו. אבל ביום השבת שבו הנשמה מאירה בהתגלות, אזי כל תשמישי הגוף מתבטלים מאליהם אל הנשמה, ומתגלה שהיא היא המשפיעה חיות לכל חלקי הגוף, וממילא מתהפכים כל הנאות הגוף להיות כחלק מהנשמה, ויכולים לענג את השבת באופן של 'אתהפכא'.

שמירת שבת מבטלת פגם ע"ז, כיון שמתגלה פנימיות חיות הבריאה הבא משם הויה

ולפי זה מבואר היטב איך נפעל ביטול ע"ז ע"י קדושת יום השבת כנ"ל. כי הנה מאחר שביום הזה מאיר בגילוי אור השם הויה המחיה את כל הבריאה, מעתה אין שום מקום להפריד את הנהגת הטבע המשתלשל משם אלקים, ממקור האמיתי שהוא השם הויה ב"ה, ולדמות כאילו יש לדרכי ומנהיגי הטבע איזה כח עצמי ח"ו שהוא שורש פגם ע"ז כאמור, שהרי ביום השבת קודש מתגלה לעין כל שכל הכוחות הללו אינם אלא שליחי הקב"ה, שפנימיות חיותם וכוחם אינו אלא מאת משלחם, וע"כ כולם בטלים אליו ואין להם שום יכולת לפעול דבר בעצמם, וממילא מתבטל כל ענין ע"ז בעולם.

והיטב דיברו חז"ל במאמרם הנ"ל 'כל המשמר שבת כחלתו אפילו עובד ע"ז כדור אנוש (וייקא) מוחלין לו, כי כאמור שורש חטא ע"ז בדור אנוש אכן נמשכה

מפירוד זה שבין כוחות הטבע לבין הקב"ה המשפיע להם חיות ונותן להם את יכולת ההנהגה, ובכח שמירת שבת מתבטלת קליפתו זו ומתגלה ש'ה' הוא האלקים, אין עוד מלבדו'.

דעת דמשה המתגלה ביום השבת מכניע קליפת ע"ז

ועל כן מופיעה ביום השבת דרגת הדעת דמשה/שע"ז או אומרים 'ישמח משה במתנת חלקו' על שם שבחר משרע"ה את יום השבת ליום מנוחה לישראל בעודם במצרים. והטעם לכך הוא 'כי עבד נאמן קראת לו', היינו שבוים זה מתגלה הדעת של ה'רעיא מהימנא', שהוא שליח הנאמן למשלחו בשלימות, וע"ז מתבטלות הדעות כחכות של קליפת ע"ז.

הקרבת הפסח מן הצאן הנמשכת אחר הרועה - רומז שכמו כן תימשך נפש הבהמית של האדם אחר הנשמה וע"פ הדברים האלה נשובה לבאר יותר את עומק הציור של לקיחת קרבן פסח - שעניינו ביטול ע"ז כאמור - ביום השבת דייקא, שעל שם זה היא נקראת 'שבת הגדול', כי הנה טבע הצאן הוא להמשך אחר הרועה, והיינו שהבהמה שאיננה בעלת דעת, נמשכת בטבעה אחר האדם הרועה אותה, והיא בטלה אל דעת ומעלת האדם ונאמנת אליו, ואיננה מחשיבה עצמה כיש ומציאות נפרדת לעצמה כלל, אלא היא מקבלת כל ישותה ומהותה ממנו. ואכן 'צאן בגימ' 'נאמן', כלומר שהיא נאמנת לבעליה, ואינה מופרדת ממנו כלל.

ועל ענין זה רומז שחיתת הפסח מן הצאן, לומר לך שהאדם הכלול מגוף ונשמה, יקבל על עצמו עול מלכות שמים במסירות נפש, שיבטל ויחבר כל כוחות הנפש הבהמית - שהם חיצוניות חיות האדם, אל פנימיות נשמתו. שהיא היא עצם חיותו, שעל שם זה נקרא אדם, ויימשך לגמרי אחר כח נשמתו, ולא יחשיב עצמו כדבר נפרד לעצמו כלל. ועל שם זה נקראו ישראל במקרא אחד 'צאן' ו'אדם', כאמור (יחזקאל לד, לא. ועי' יבמות סא.) 'ואתנה צאני צאן מרעיתי אדם אתם', כי על ידי שמתנהגים צאן, ממליכים את האדם האמיתי ונקראים על שמו 'אדם'.

ועל זה נאמר בתורה 'משכו וקחו לכם צאן', ואפשר לפרש תיבת 'משכו' גם מלשון 'המשכה', והיינו שציוותה התורה שיקחו משל ממה שהצאן נמשכת אחר הרועה ובטלה אליו, שכמו כן תפעל הקרבת הפסח אצל האיש הישראלי, להמשך אחר פנימיות נשמתו, חלק ה'אדם'

ג.

שבתוכו, שהיא היא עצם חיותו, ולא יפריד את עצמו ממנו לעולם. ועי"ז גופא ימשוך ידו מעבודה זרה כדרשת חז"ל בפסוק זה.

הנהגת העולם בימות החול ע"י מלאך מט"ט ששמו כ"שם רבו

וע"ד הרמז י"ל, כי הנה נודע שהנהגת העולם בימות החול בא בתלבושות כח הש"ת בתוך השליח הנאמן למשלחו, שהוא המלאך מטטרון. והנה אמרו ז"ל עליו (סנהדרין לח): 'ששמו כשם רבו', והיינו ששמו מטטרון עולה בגימ' שד"י (עי' בפירוש' שמות כג, כא). ובהצטרף שמו לשם הויה"ה המאיר בתוכו, עולה הכל כמספר תיבת 'שם', לרמזו שאין ניכר בו אלא כח שמו יתברך העושה ופועל על ידו, כיון ששליחותו איננה מעלימה ומסתירה על הש"ת, שהוא עצם מקור חיות הבריאה והמנהיג האמיתי של דרך הטבע. אבל אין זה אלא כבינוי תיבת 'שם', כיון שאינו כל כך בגילוי אלא בלבוש החול.

מדרגת יום השבת שבו מתגלה שם הויה"ה - ונרמז בתיבת 'משכו'

אך כאשר השליח הוא אכן בדרגה זו שאינו מסתיר על הנהגת הש"ת גם בימות החול, אזי ביום השבת מתגלה בו גם עצם שם הויה"ה ב"ה בלא הסתר ולבוש וכלל, כאמור לעיל שזוהו מדרגת השבת - שמה דקוב"ה, ואזי הוא מכוונה ל'שם הויה"ה', ועל כך נאמר בתורה 'משכו' - שצירופו 'שם - כו' (הויה"ה), והיינו שהקרבת הפסח תפעל גילוי שם הויה"ה ע"י ביטול השליח אל כח המשלה בהתגלות רב כמעלת יום השבת, שהיא ענין ביטול ושכירת טומאת ע"ז של מצרים ע"י מצות קרבן הפסח. ואכן 'משה' ראשי תיבות מ'ט"ט ש'ר ה'פנים, כלומר שע"י דרגת שליחות כזה של ימות החול של מט"ט שר העולם, זוכים להתגלות דעת דמשה, שהוא בחי' שם הויה"ה הק' המאיר בגילוי רב ביום השבת קודש.

דור אנוש - שהם שורש ע"ז בעולם, נאמר בהם 'אז הוחל לקרוא בשם ה'

ואילו דור אנוש שהתחילו בענין ע"ז בעולם, נאמר בהם 'אז הוחל לקרוא בשם הויה"ה', כלומר שהכניסו בחי' 'חול' אל מדרגת ה'שבת' שהוא דרגת 'שם הויה"ה', והיינו שלא התנהגו בחול בביטול הראוי להש"ת, שע"י הנהגת יחול חול כזו יבואו למדרגת שבת, אלא אדרבה ביקשו לחול את שם הויה"ה ח"ו, ולא ראו לקשר אותו ליום השבת.

ג.

לא יוסיף להגלותך: שורש הגאולה לכל הגלויות הוא בשבת הגדול

כח החימוץ. ונמצא שהחמץ הוא כעין פגם הע"ז הנ"ל, שהרי ידוע שמדת החמץ היא ישות וגאווה, שהיא מה שהעיסה מתנשאת ומגביהה עצמה למעלה, ומחשיבה עצמה כיש ודבר חשוב לעצמו, וכפי האמור זה נמשך מבח הנרתיק - שם אלקים, המכסה על עצם חיות הבריאה - שם הויה"ה.

ע"י הפסח מתבטלת הגאווה שורש הע"ז, וממילא יוצאים משעבודי הגלויות

ולכן ביום י"ד ניסן, שהוא כנגד קליפת אדם, המרימו על ענין חמץ וישות הבא מצד ה'נרתיק' המחשיב עצמו כיש ומציאות נפרד לנפשו, ואיננו בטל לגמרי אל עצם פנימיות חיותו, בו ביום שוחטין הפסח, ומבטלים את קליפת הגאווה, שהיא מה שהחיצוני והטפל איננו רוצה לבטל את עצמו למקור החיות האמיתי, שמענין זה משתלשל שורש ע"ז כנ"ל. וע"י שחיתת הפסח מן הצאן הנמשכים אחר הרועה ובטלים אליו לגמרי, בזה מושכין אנו את ידינו מטומאת ע"ז, ונמשכים לגמרי אחר הקב"ה הרועה אותנו תמיד, ועי"ז נעשה הכנעה וביטול לכל המלכויות דקליפה, משרושם שבגלות מצרים ועד אחריתם שבגלות אדם, שממנה נושע במהרה לתשועת עולמים.

שחיתת הפסח ביום י"ד ניסן שכנגד גלות אדם - מלשון חומץ ואדמימות

ולפי"ז נמצא ששחיתת הפסח עצמו ביום י"ד הוא ביום שכנגד גלות אדם, שהיא הגלות האחרונה והקשה ביותר מכל שאר שעבודי המלכויות. והנה 'אדם' הוא מלשון מאדים ודם (כמ"ש (בראשית כה, ל) 'הלעיטני נא מן האדום האדום הזה, על כן קרא שמו אדום'), ושחיתת הפסח והוצאת דמו רומזת על ביטול כח אדם. וכן גם השורש חמץ בלה"ק, משמש ג"כ ללשון אדם, כמ"ש (ישעיה סג, א-ב ע"ש ברוש"י) 'מי זה בא מאדום חמוץ בגדים וגו' מדוע אדם ללבושך' וגו', ויש בזה גם רמז לשורש חמץ המורה על חימוץ, לומר ששחיתת הפסח ביום י"ד, רומז על ביטול כח חמץ שהוא ענין גלות אדם.

כח החימוץ בתבואה ע"י התגברות כח הנרתיק החושב עצמו ליש ומציאות

ואכן נודע שכח החימוץ של התבואה בא ע"י נרתיק החמה, שהוא כח האדמימות שלה (המכונה בפי חז"ל 'מדומי חמה', ראה רש"י בשבת קיח), כי נרתיק זה מכניס בתבואה את הטבע להחמוץ, ואילו בהוצאת החמה מנרתיקה, וכשמתגלה השמש בגבורתו, ונראה פנימיות ועצמיות השמש בלי העלים ולבוש, אזי מתבטל ונשבר

נקודות:

'משכו וקחו לכם צאן', ואפשר לפרש תיבת 'משכו' גם מלשון 'המשכה', והיינו שציוותה התורה שיקחו משל ממה שהצאן נמשכת אחר הרועה ובטלה אליו, שכמו כן תפעל הקרבת הפסח אצל האיש הישראלי, להמשך אחר פנימיות נשמתו, חלק ה'אדם' שבתוכו, שהיא היא עצם חיותו, ולא יפריד את עצמו ממנו לעולם. ועי"ז גופא ימשוך ידו מעבודה זרה כדרשת חז"ל בפסוק זה

~

ביום י"ד ניסן, שהוא כנגד קליפת אדם, המרמז על ענין חמץ וישות הבא מצד ה'נרתיק' המחשיב עצמו כיש ומציאות נפרד לנפשו, ואיננו בטל לגמרי אל עצם פנימיות חיותו, בו ביום שוחטין הפסח, ומבטלים את קליפת הגאווה, שהיא מה שהחיצוני והטפל איננו רוצה לבטל את עצמו למקור החיות האמיתי, שמענין זה משתלשל שורש ע"ז

א.

קרבן עולה בא להשלים ה'אור' של בית המקדש

צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה (ו. ב.).

פי' רש"י: 'אין צו אלא לשון זירו מיד ולדורות, אמר רבי שמעון, ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון כיס'. וביזה בא לפרש למה לא נאמר 'דבר אל אהרן' כמו שכתוב במקו"א.

ויש לרמוז בזה על פי דברי האריה"ק (ע"ה שבי"א פ"ה) על מה שאמרו חז"ל כי מיום שחרב בית המקדש אסור לאדם שימלא את פיו שחוק בעולם הזה (ע"י ברכת לא), שהוא מפני שבבנין בית המקדש היו מאירים ב' פעמים 'אור' שהוא בגי' 'שחוק', אבל משחרב בית המקדש נחסר א' מכל 'אור' ונשאר רק בגי' 'בית', ורק לעתיד לבא הוא אומר (תהלים קמ"ב) אז ימלא שחוק פיני, עיי"ש.

ויש לומר כי על כך היתה באה קרבן עולה, כי 'עולה' הוא בגי' אות א' במילואו (א"ף), דהיינו אשר על ידי קרבן העולה היו ממלאים את הא' בענין ה'אור'. ויש לומר כי לכן לא נאמר בפרשה זו 'דבר' אל אהרן, כי 'דבר' הוא בגי' 'אור' חסר א', אלא דוקא נאמר 'צו' אשר ביחד עם 'עולה' הוא בגי' 'אור' מלא. וזהו שפירש רש"י כי זירו זה הוא מחמת חסרון כיס, כי 'חסרון כיס' הוא בגי' 'שחוק', דהיינו בחי' ה'שחוק' ששייך להיות בו חסרון, ולכן נאמר 'צו' להשלים את הא' החסרה כנ"ל.

ב.

שם הוי"ה כולל ומאחד את הימין והשמאל

ויעש אהרן ובניו את כל הדברים אשר צוה ה' ביד משה (ה. ה.).

כתב רש"י: 'להגיד שבחן, שלא הטו ימין ושמאל'.

יש לפרש כי ענין זה שלא הטו ימין ושמאל, היינו שלא עשו את הדברים בבנייה ממדרגתו של משה רבינו, כי 'משה' עה"כ הוא בגי' 'יצון' שהוא בחי' ספירת ה'כתר', וכך גם היה משה רבינו כנגד ספירת ה'דעת', אשר הם בקו האמצע בסדר העשר ספירות, ואמר הכתוב שעשו את הכל בבחינתו של משה רבינו, ועל כך מפרש רש"י שלא נטו ממדרגתו של משה 'ימין ושמאל' אל הקצוות. ואפילו שהכניסם הם בחי' מדת ה'חסד' שהוא בקו הימין, וכך גם אהרן הכהן אשר מצד היותו כהן גדול הרי הוא בחי' חכמה. ומצד שני גם על פי מידתו הפרטית שהוא כנגד הוד, הרי הוא בקו השמאל. ובכל זאת לא הטו ימין ושמאל, אלא התבטלו למשה רבינו, ככל אשר צוה ה' ביד משה.

ובאמת אמרו כי הקו האמצעי הוא משכן לשם הוי"ה, אשר הוא בחי' של שלמות הכוללת בה את שני הקצוות. ונרמז במנין הגי' של שם הוי"ה אשר נרמז באותיות ו' ו' י' כדא"י בווה"ק (ח"א כד. ובכ"פ), והם כנגד שמים וארץ המתאחדים בו החיבור (ע"י תקי"ו), והרי שמים הם בחי' ימין וארץ היא בחי' שמאל (ישעיה מ"ח, יג: מנחות לו:), ונמצא כי שם הוי"ה כולל בו ימין ושמאל ומתברר.

וזה נרמז במאמר הכתוב 'אשר צוה ה' ביד משה', כי 'צוה' הוי"ה ביד משה' הוא בגי' 'ימין ושמאל' עה"כ. וזה מתחלק באופן זה אשר 'צוה' עם י' משם הוי"ה הוא בגי' 'ימין' עה"כ, וכן 'ביד משה' עם י' נוספת משם הוי"ה הוא בגי' 'שמאל', ונשאר ו' משם הוי"ה שהוא המתברר להיות 'ימין ושמאל'. וזהו שכתב רש"י 'שלא הטו ימין ושמאל', שלא היה בהם שום נטיה לאחד מן הקצוות, כי היו בבחי' 'צוה ה' ביד משה' שהוא 'ימין ושמאל' יחדיו.

ג.

בשבת הגדול מתגלה הכפרה והביטול לעבודה זרה

שבת שלפני הפסח קורין אותו שבת הגדול (א"ח ס"ו ת"ל).

ויש לומר בענין קריאת שם שבת זו 'שבת הגדול'. וכן לבאר למה אנו עושים זכר לנס שאירע בענין הקרבן פסח דוקא ביום השבת.

הנה אצל קרבן פסח נאמר בפסוק 'משכו וקחו לכם', ודרשו חז"ל (שמו"ר ט, ב.) משכו ידיכם מעבודה זרה, והוא היה ההקדמה לחג הפסח שהוא הוי"ט שעובדים על האמונה וההיפך מענין עבודה זרה. וענין זה מוקושר ביותר לקדושת שבת, אשר הוא בחי' של כפרה ותיקון לפגם עבודה זרה, וכמו שאמרו חז"ל (שבת ק"ה) כי המשמר שבת כהלכתו אפי' עובד ע"ז כדור אנוש מוחליץ לו. ולכן מקשרים את קרבן הפסח שהוא בחי' משכו ידיכם מע"ז, עם קדושת שבת המכפרת על עוון זה.

וביאור שייכות קדושת שבי"ק לכפרה על עוון ע"ז, הוא ע"פ מה שמצאנו אחר שנכשלו כלל"י בחטא העגל בעוון ע"ז, שבאה כפרתו כאשר גילה הקב"ה למשה רבינו את הוי"ג מדות של רחמים. והמדה הראשונה של הוי"ג מדות [ע"פ האריה"ק] אשר היא היסוד והשורש לכל הוי"ג מדות היא מדת א"ל, אשר היא רומזת על כלל מדת הרחמים, וכמו שאומרים (סליחות) "א"ל מלך יושב על כסא רחמים". ומדה זו מאירה בקדושת שבי"ק, וכמו שאומרים (ברכת יצר לשבי"ק) לא"ל אשר שבת וכו'. ומטעם זה כתב האריה"ק (פעי"ה שער השבת פכ"ד) שיש ענין לשמור שבת ל"א שעות, ע"ש א"ל מלך יושב על כסא רחמים. ומפני הארה זו של מדת הרחמים בשבי"ק, באה ביום זה כפרה על חטא ע"ז כמו הכפרה על חטא העגל.

וקדושה זו של מדת הרחמים הרמוזה בשם א"ל נתגלתה ביציאת מצרים, וכמו שכתוב (במדבר כג, כב) א"ל מוציאם ממצרים, ואכן א"ל במילואו (א"ף ל"ד - קפ"ה) הוא בגי' ט"ו ניסן יום יציאת מצרים. וכך גם כלל חודש ניסן הוא בבחי' זו, שהרי הוי"ג מדות מכוונים כנגד י"ב חדשי השנה עם חודש העיבור, ונמצא כי מדת א"ל מכוונת כנגד חודש ניסן, כי אכן ביציאת מצרים משכו כלל"י את ידיהם מעבודה זרה, ובאותו פרק עשה הקב"ה שפטים בכל אלהי מצרים וביטלם.

ולכן בשבי"ק שלפני חג הפסח אשר בו נמשכת קדושת המועד הבעל"ט, מאיר בו ביותר מדת א"ל כנ"ל, ולכן הוא בחי' שבת של ל"א שעות שהיא שבת גדולה, ולכן היא נקראת שבת הגדול.

והנה גם פסח נקרא בשם 'שבת' כנ"ל, כי אכן בו מתגלה שם א"ל המתגלה בשבי"ק, ואכן גם בו יש ענין של ל"א שעות, שהרי חג הפסח מתחיל מחצות היום של ערב פסח שבו כבר נאסרה שהיית חמץ מן התורה, ועוד הוסיפו חכמים שעה אחת לפני חצות היום מדרבנן, ונמצא בסך הכל ל"א שעות של חג הפסח, כי הוא בבחי' שם א"ל כמו שנתבאר. [ושעה ל"א זו שהוסיפו החכמים, הוא מחשש שמא יטעו בין שעה ששית לשעה שביעית, וכדא"י בווה"ק (תק"ו ח"ה) כי זאת היא אותה הטעות שהביאה לחטא העגל. ולפי דברינו מבואר, כי קדושת הפסח הבאה לעקור את עוון ע"ז צריכה להיות בתוספת שעה, כדי שע"ז ימשך שם א"ל המבטל ומכפר את עוון הע"ז].

ד.

שבת הגדול בחי' גדול המחוייב במצוות

עוד י"ל בכיבור שם 'שבת הגדול', כי הנה כאשר אדם נהיה מחוייב במצוות אז הוא נקרא 'גדול', ולכן בשבת זו שבו התחילו בני ישראל במצוות הפסח שהיא היתה המצוה הראשונה שעשו בפועל [יחד עם מצוות המילה], אוי נחשב שכלל ישראל נהו בבחי' 'גדול' המחוייב במצוות. ויש לרמז

בוה, כי הנה 'גדול' במילואו (גמ"ל דל"ת ו"ו למ"ד) הוא בגי' תרי"ג, כי אכן הגדול הוא המחוייב בתרי"ג מצוות התורה.

ומצונו בכתוב כי נהר פרת מכוונה 'הנהר הגדול' (בראשית טו, יח), ויש לרמז כי כשם ש'גדול' במילואו הוא תרי"ג, כך גם 'נהר' במילואו (נ"ו ה"א ר"ש) עה"כ הוא בגי' תרי"ג. דהיינו דהטעם למה נקרא נהר פרת בשם 'הנהר הגדול', משום שהוא סמוך לארץ ישראל כמו שאתא ברש"י (שם), ועיקר קיום התרי"ג מצוות הוא בארץ ישראל כידוע שהמצוות הם 'משפט אלקי הארץ'. והנה 'קרבן פסח' י' ניסן' הוא בגי' 'פרת' שהוא 'הנהר הגדול', כי בו התחילו כלל ישראל בחיוב התרי"ג מצוות המרומזים ב'נהר הגדול' כנ"ל.

ה.

כנגד ארבעה בני דברה תורה

ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עובד אלקים לאשר לא עבדו (מלאכי ג, יח; הפטרה לשבת הגדול)

מזכירים פסוק זה בהפטרת שבת הגדול לפני חג הפסח, ויש לרמז בזה הפסוק על ארבעה בני הנזכרים בליל הסדר שכנגדם דיברה תורה.

ונפרש כי 'צדיק' הוא בחי' ה'בן החכם', ואילו 'רשע' הוא הבן הרשע. 'עובד אלקים' הוא בחי' ה'בן התם', שכן יש חילוק בין בחי' 'בן' לבחי' 'עבד' כמבואר בווה"ק (ח"ג כ"ב), כי מי שמחפש בכל דבר להבין ולהשכיל ברמזי סודות כוונת המצוות נקרא בחי' 'בן' להקב"ה, ואילו מי שעושה את המצוות ומקבל עול מלכות שמים בלי להבין ולדרוש אחר טעמיהם וסתריהם הוא בחי' 'עבד', ובכן זה ה'תם' שאינו 'חכם' להבין ולהשכיל הוא בחי' 'עובד אלקים' במדרגת 'עבד'. ואילו 'אשר לא עבדו' הוא בחי' ה'בן שאינו יודע לשאול', כי אכן אין הוא מקלקל כרשע, אבל אין הוא עובד ה', כי אינו שואל ומבקש כלל. וכנגד כולם דיברה תורה, לתקן ולרומם את כולם ביציאת מצרים.

ו.

השלמת מחיית עמלק בימים שלפני חג הפסח

אתא בספס"ק בני יששכר (א"ר ג, ה) כי שואלין ודורשים בהלכות פסח מיום הפורים למשך שלושים יום, אשר יש בהם תש"ך שעות כמנין ג' פעמים 'עמלק', כי באלו הימים עוסקים במחיית עמלק בג' בחינות מחשבה דיבור ומעשה, עיי"ש.

וממוצא הדברים נמצא כי מיום י' ניסן שאז התחילה יציאת מצרים, עד לגמר מחיית עמלק נותרו ד' ימים, והם עיקר מחיית עמלק. שכן עמלק בא בדרך (דברים כ"ה, יח), וד' פעמים 'יום' הם בגי' 'דרך'. ואילו הדי' ימים הם בסוף וגומר ימי מחיית עמלק, שכן עיקר מחיית עמלק הוא באחריותו ע"ד הכתוב (במדבר כ"ד, ט) ראשית גויים עמלק ואחריותו עדי אובד. ויש בד' ימים אלו צ"ו שעות כמספר 'המן' עה"כ, אשר מכניעים אותו בהכנעת עמלק [ומספר צ"ו שעות, הוא על פי המבואר בדברי האריה"ק (פעי"ה פורים פ"ה) שהוא ענין המן, על פי דברי חז"ל (סנהדרין נ"ז) כי 'צו' הוא לשון עבודה זרה, עיי"ש]. ומספר ד' פעמים 'יום' הנ"ל עם צ"ו השעות, הם בגי' ש"ך, והם ש"ך דינים שמתעוררים על עמלק וכל שונאי ישראל.

אכן מחיית עמלק הזאת הנשלמת בסוף הל' ימים, יש לה גם ראשית העומדת לעומת ראשיתו של עמלק, והוא ביום הפורים. ויום זה הוא אכן יום אחד, אבל באמת יש ה' ימים של פורים (מגילה ב), אשר ה' פעמים 'יום' הוא בגי' פ"ה, שהם פ"ד דינים שמתעוררים על עמלק בימי הפורים. ויחד עם ק"ב שעות שיש בה' ימים, הרי זה בגי' ת'. ונמצא כי יש בראשית ימי מחיית עמלק רמז על מספר ת', ובאחרית הימים האלו רמז על מספר ש"ך, וביחד הרי זה בגי' תש"ך שהוא ג' פעמים עמלק כנ"ל, ונמצא כי הראשית והאחרית של אלו השלושים יום פוללים בהם את עניינם של כל הימים ביחד.

מקראי

קודש:

ימים טובים

זענען מגלה פאר

א איד ווי הייליג

ער איז

א. וביום שמחתכם ומועדיכם: יום טוב איז נישט סתם א וואקאציע טאג

איידער מען רעדט וואס יום טוב איז – מוז מען רעדן וואס עס איז נישט | דער טעות אז יום טוב איז א טאג צו עסן און פארברענגען ותו לא מידי | אמאל האט קיינער נישט געהאט אזא הוה אמינא | היינט איז עס ליידער פארשפרייט אפילו צווישן חסידי'שע אידן | עס איז א תולדה פונעם יתמות הדור | אן צדיקים ווייסט מען נישט וואס יום טוב איז | עס איז נישט קיין תירוץ | עס איז שווער, אבער מען קען היינט אויך | יום טוב איז א טאג פון נשמה

ב. יראה כל זכורך את פני האדון: דער רבוש"ע רופט אונז אריינצוגיין אין א וועלט פון קדושה

יעדער איד איז מורא'דיג הייליג בכח | ער קען נישט פארלירן די דאזיגע קדושה | עס איז זיין עצם מהות בשורש | דער עיקר עבודה איז: מוציא זיין 'מכת אל הפועל' - זיין הייליג אויך 'בפועל' | די שלימות פון 'קדושה בפועל' זענען זוכה בלויז יחידי סגולה | זיי קענען מעורר זיין יעדן איד צו זיין הייליגער בפועל | סוף כל סוף וועט יעדער איד מוזן אנקומען צו שלימות הקדושה | יום טוב איז א זמן קדוש | עס וועקט אויף יעדן איד צו שטרעבן צו זיין הייליג | מען קומט אין בית המקדש – וואו מען שפירט א קדושה אין דער לופט | א יום טוב קען גאר שטארק טוישן א מענטש צום גוטן | אפילו היינטיגע צייטן קען מען ווערן דערהויבן אין א יום טוב | מען דארף זיך גרייטן פון פריער | מען דארף מיטנעמען דעם יום טוב אויף שפעטער

ג. והיית אך שמח: יום טוב שיינט שוין א הארה פון דער שמחה פונעם 'עולם התיקון'

א איד דארף דינען דעם רבוש"ע מיט א שמחה | אבער מען מאכט נישט קיין מצב דערפון | אין שלחן ערוך איז ניטאמאל פארהאן קיין איין סימן אויף 'הלכות שמחה' | ווייל יעצט איז נאך די וועלט זייער צורודערט און פארקרוםט | עס איז נאכנישט דא קיין שמחה למעלה | לעתיד וועט די וועלט צוקומען צו א תיקון – וועט מען קענען מאכן א מצב פון 'בשמחה תמיד' | דאס איז די תכלית וואו די תורה דארף אונז צוברענגען | יום טוב איז א התגלות פון לעתיד | אלץ וואס האט פאסירט דעמאלט – איז געווען בלויז די התחלה און 'מעין' פון דער הנהגה פון לעתיד | דעריבער איז יום טוב א 'זמן' פון שמחה | עס שיינט שוין די הארה פון 'שמח ישראל בעושי' | א צדיק איז שטענדיג אין א בחינה פון יום טוב – טוב לב משתה תמיד

א.

וביום שמחתכם ומועדיכם: יום טוב איז נישט סתם א וואקאציע טאג

נקודות:

היינטיגע צייטן דארף מען שטארק שולל זיין דעם מצות אנשים מלומדה'דיגן צוגאנג צום יום טוב, כאילו יום טוב איז עפעס אזא געשמאקער צייט צו עסן און טרינקען און צו פארברענגען מיט דער משפחה. ניין! יום טוב איז נישט קיין וואקאציע טאג חס ושלום! יו"ט איז א צייט פון זיך דערהייבן צום רבונו של עולם

וואס איז דאס יום טוב?!

מען שטייט נאנט צום יום טוב פסח - וועלכער איז דער ערשטער יום טוב פון די 'שלוש רגלים' וואס דער רבונו של עולם האט אונז געגעבן מיט זיין גרויס חסד - איז א זמן זיך אביסל מתבונן צו זיין אין א כלליות'דיגע מחשבה: "וואס איז דאס יום טוב?!" מען וועט נישט יעצט אריינגיין אין פרטים איבער דעם מהות פון יעדן יום טוב באזונדער, נאר בלויז ארומרעדן איבער די 'כלליות הימים טובים', צו פארשטיין וואס עס מיינט 'יום טוב'. און אפילו אין דעם אליינס, וועט מען אויך נישט אריינגיין מסביר צו זיין באריכות טיפע מושגים, נאר מען וועט רעדן בלויז דער פשוט'ער באדייט פון א יום טוב.

יום טוב איז נישט קיין טאג פון וואקאציע

איידער מען וועט רעדן פונעם 'עשה טוב' פון יום טוב - מסביר צו זיין וואס 'יום טוב' איז, וועט מען קודם מקדים זיין צו רעדן פונעם 'סור מרע' - מסביר צו זיין וואס יום טוב איז 'נישט'. ווייל היינטיגע צייטן דארף מען שטארק שולל זיין דעם פשוט'ן צוגאנג מיט וואס דער אלגעמיינער איד - וואס זיין גאנצער אידישקייט איז 'מנות אנשים מלומדה' - גייט צו צום יום טוב, כאילו יום טוב איז עפעס אזא געשמאקער צייט צו עסן און טרינקען און צו פארברענגען מיט דער משפחה. דארף מען וויסן: ניין! יום טוב איז נישט קיין וואקאציע חס ושלום! יום טוב איז א צייט פון זיך דערהייבן צום רבונו של עולם; ווי מען זאגט ביים יום טוב'דיגן דאווענען: "ורוממתנו מכל הלשונות

אידן א ליכטיגקייט פון 'קרבת השם', אזוי אויך איז פארהאן אין דער קומה פון 'נפש' צדיקים, וועלכע שיינען אריין פאר אידן א רוחניות'דיגער אור. די נשמות פון צדיקים קען מען אנרופן: די ימים טובים פון כלל ישראל! דער צדיק איז דער 'פסח' פון כלל ישראל, און יענער צדיק איז דער 'סוכות' פון כלל ישראל! יעדער צדיק האט זיך א געוויסן אור - וואס דאס איז דער 'קדושת המועד' אינעם 'קומת הנפש' פון כלל ישראל. און דערפאר זאגט די גמרא (ר"ה טז): "חייב אדם להקביל פני רבו ברגל" - מען דארף גיין צו א רבין יום טוב. ווייל דער רבי איז דאך דער 'רגל' פונעם 'קומת הנפש', דעריבער ווען עס קומט אן א 'רגל' פונעם 'קומת הזמן', איז דעמאלט א חיוב צו מקבל פנים זיין דעם 'רגל' פונעם 'קומת הנפש'.

אונזער דור איז פאר'יתומט' פון צדיקים

די כלליות'דיגע 'הגדרה' וויאזוי מען קען מגדיר זיין אונזער דור איז: 'דור יתום' - עס איז א פאר'יתומט'דיג דור, וואו עס הערשט א שרעקליכער יתמות. א יתום מיינט, אז עס דרייט זיך ארום א קינד, און ער האט נישט קיין טאטן וועלכער זאל אים אויפציען און מתנן זיין. אונזער דור איז פאר'יתומט', דאס הייסט, אז עס דרייען זיך ארום אידישע נשמות, זיי וואלטן געוואלט זיין גוט, אבער זיי האבן נישט קיין צדיקים וועלכע זאלן אריינשיינען אין זיי און אויפהייבן צום רבונו של עולם. אודאי איז זיכער פארהאן צדיקים אויך אינעם היינטיגן דור, אבער עס איז זייער שווער זיי צו טרעפן און באקומען פון זיי! א רבי איז א

וקדשתנו במצותיך וקרבתנו מלכינו לעבודתך", יום טוב איז נישט קיין צייט וואס מען האט געגעבן צו ווערן מער מגושים - נאר פארקערט עס איז א צייט צו ארויסגיין מער פון גשמיות און ווערן מער רוחניות'דיג.

אפילו חסידי'שע אינגעלייט היינט, ווייסן נישט וואס יום טוב מיינט

אינעם פריערדיגן דור - ווען עס האבן נאך געלעבט מיט אונז פארצייטישע צדיקי אמת - האט מען בכלל נישט געדארפט שולל זיין אז יום טוב איז נישט קיין 'וואקאציע טאג', יעדער חסידי'שער איד האט אליינס געוואוסט אז יום טוב איז א טאג פון עבודת ה', און עס איז נישט געווען קיין הוה אמינא ביי קיינעם אז יום טוב מעג מען זיך נאכלאזן און ווערן מגושים, פארקערט, יעדער האט געשפירט ווי דער יום טוב פאדערט פון אים זיך צו אויפהייבן און ווערן בעסער. אבער ליידער האבן מיר זיך דערלעבט א צייט, וואס אפילו צווישן ערליכע אידן שומרי תורה ומצוות, און היימישע חסידי'שע אידן - איז דא אזוינע וועלכע האבן נישט קיין מושג וואס עס מיינט א יום טוב און וואס איז די צורה פון א יום טוב.

יעדער צדיק איז א בחינה פון א 'יום טוב'

די סיבה פארוואס עס איז היינט געווארן אזא העלמה אויפן גאנצן ענין פון יום טוב, איז פארבינדן מיטן גאנצן ענין פון אונזער דור. ווייל פונקט ווי אין דער קומה פון 'זמן', זענען פארהאן ימים טובים, וועלכע שיינען אריין אין

ווען דער תלמיד זעט דעם צדיק פאר די אויגן, וועקט זיך אויף אין אים א התעוררות וועלכער פאדערט פון אים: "דו ביזט א איד און דו מוזט זיין א הייליגער איד - וואס א איד מיינט באמת! דו מוזט 'מגלה' זיין דיין יהדות!"

פון איין זייט איז 'קדושת המועדים' ממש א סוד וועלכע איז נאר נתגלה געווארן פאר צדיקים און יחיד סגולה. אבער פון צווייטן זייט, קען יעדער איד שפירן עפעס א געפיל פון 'קדושה', וואס עס וועקט זיך אויף זיין סוד וועלכער ליגט באהאלטן טיף אין זיין נשמה! יום טוב ווערט אביסל נתגלה דער 'קודש', און א איד שפירט עפעס א דעהויבנקייט און העכערקייט פון דער מגושם'דיגער וועלט!

פארצייטישער מושג, וואס אמאליגע צייטן איז עס געווען זייער שכיח, אבער היינט, איז דאס שוין נישט אזוי מצוי! עס איז שווער דאס צו געפונען! דעריבער הייסט טאקע אונזער דור, א 'דור יתום'.

מיר זענען אויך פאר'תומ'ט פון אן אור אין א יום טוב

פונקט ווי אונזער דור איז א 'דור יתום' לגבי צדיקים, איז עס אויך א 'דור יתום' לגבי מועדים! דאס איז גורם אז מען זאל פארגעסן וואס עס מיינט בכלל א יום טוב! און כאטש אז דורכאויס

דעם גאנצן גלות - וואס מיר האבן נישט קיין בית המקדש אוואו צו עולה רגל זיין - איז סתם אזוי פארגעסן געווארן די צורה פון א יום טוב; ווי עס שטייט אין פסוק (איכה ב. 1): "שָׁכַח ה' בְּצִיּוֹן מוֹעֲדוֹ", איז אבער נאך קיינמאל נישט געווען אזא סארט שכחה ווי אינעם היינטיגן דור! ווייל אין די פריערדיגע דורות, האט מען נאך על כל פנים געהאט א דוגמא פון צדיקי אמת, דעריבער האט מען אויך געוואוסט בערך וויאזוי א יום טוב דארף אויסזען! מען האט געוואוסט אז יום טוב

ב.

ראה כל זכורך את פני האדון: דער רבובש"ע רופט אונז אריינצוגיין אין א וועלט פון קדושה

פשוט ביי יעדן איד, אז מען מוז גיין צו די גדולי ישראל און זיך לערנען פון זיי - וואס דערפאר האט דער רבוננו של עולם צושפרייט די צדיקים אין יעדן דור; ווי די גמרא זאגט (יומא לה:): "ראה הקב"ה צדיקים שהן מועטין עמד ושתלן בכל דור ודור", כדי אז אין יעדן דור זאל מען קענען זיין אן ערליכער איד. ווייל יעדער איד האט פון אייביג אן פארשטאנען, אז מען קען לערנען אלע דברי חז"ל און גאנץ שולחן ערוך, אבער טאמער מען זעט נישט קיין לעבעדיגע דוגמא וויאזוי דאס ארבעט און וואס די אלע זאכן מיינען - ווייסט ער גארנישט!

דער עיקר דוגמא איז: וואו דארף מיר די תורה ברענגען!

אז מען לערנט אפ אביסל טיפער דעם ענין פון א רבין, איז דער פשט אזוי: א מענטש פרעגט, "פארוואס מוז מען האבן א רבין? קען מען דען נישט פשוט לערנען שלחן ערוך מיט אלע מפרשים, און טון אלעס וואס עס שטייט דארט?!" ענטפערט מען אים: "ניין! און רבין קענסטו טאקע אלעס טון, אבער דו ווייסט נישט וואס אידישקייט איז! דו ווייסט נישט וואו די תורה דארף דיר ברענגען! דער רבי ווייזט דיר א דוגמא וויאזוי א איד דארף אויסזען! וואס עס מיינט 'קדושת ישראל'! ער לערנט דיר אויס די מדרגות וואס מען דארף קונה זיין דורך תורה!"

דעם צדיק'ס 'קדושה בפועל' - וועקט אויף דעם תלמיד'ס 'קדושה בכח'

אין אנדערע ווערטער: כדי אויפצואוועקן די 'קדושה בכח' וועלכע ליגט באהאלטן אינעם איד, אז דאס זאל אנהייבן ארבעטן און ארויסקומען 'בפועל' - מוז ער זיך דרייען נעבן א 'קדושה בפועל'! דערפאר דארף ער גיין צו א צדיק וואס ער האט שוין זוכה געווען מגלה צו זיין זיין קדושה אויף 'בפועל'! דער צדיק איז דאך א הייליגער איד בפועל ממש! און ער איז א דוגמא וויאזוי אן עכטער איד וועלכער פאלגט די תורה זעט אויס! דעריבער, ווען די תלמידים קוקן אויפן רבין, פארשטייען זיי: "אט אזוי דארף מען אויסזען!"; ווי דער פסוק זאגט (ישעיה ל, כ-כא) "וְהָיָה עֵינֶיךָ רְאוּת אֶת מוֹרְךָ וְאֶזְרִיךָ תִּשְׁמַעְנָה דְבַר מֵאֲחֵרֶיךָ לֵאמֹר זֶה הָרֶדֶף לָנוּ בּוֹ". דאס הייסט, אז ווען דער תלמיד זעט דעם צדיק פאר די אויגן, וועקט זיך אויף אין אים א התעוררות וועלכער פאדערט פון אים: "דו ביזט א איד און דו מוזט זיין א הייליגער איד - וואס א איד מיינט באמת! דו מוזט 'מגלה' זיין דיין יהדות!"

יום טוב שיינט דא אויף דער וועלט א 'קדושה בפועל'

פונקט ווי עס זענען פארהאן צדיקים וועלכע

א מענטש דארף גאר שווער הארעווען מיט אלע כוחות, ביז ער קען דאס מגלה זיין ביי זיך, אז זיין גאנצע מצויאות - זיינע אלע רמ"ח אברים און שס"ה גידים - זאלן אויסשרייען: "קדושת ישראל! איך בין אן אמת'ער איד!"

יעדער האט עפעס א שייכות אויך מיט 'קדושה בפועל'

וויבאלד יעדער איד האט אין זיך טיף אינעווייניג א באהאלטענע נקודה פון 'קדושה', דעריבער האט יעדער איד אויך עפעס א שייכות מיט 'קדושה בפועל'! כאטש וואס למעשה ארויסצוברענגען 'מכח אל הפועל' - איז עס טאקע די העכסטע און גרעסטע מדרגה, און סתם א איד איז טאקע זייער ווייט דערפון - האט ער כאטש א 'שייכות' דערצו! און דער שייכות גיבט זיך אויס אויף פארשידענע אופנים; ווי צום ביישפיל, דער 'רצון' וואס ער וויל און איז משתוקק אנצוקומען צו א שלימות'דיגע 'קדושה בפועל', דער 'שברון לב' וואס ער איז צובראכן פארוואס ער פירט זיך נישט אויף לויט ווי הייליג ער איז, דער 'התאמצות' וואס ער פרובירט און שטרענגט זיך אן וויפיל ער קען, וכדומה.

סוף כל סוף וועט יעדער איד זיין הייליג אויך 'בפועל'

וויבאלד יעדער איד האט א שייכות מיט 'קדושה בפועל', וועט יעדער איד צום סוף מוזן אנקומען אהין! ביים 'תיקון השלם' וועט ארויסקומען ביי יעדן איד זיין קדושה 'מן הכח אל הפועל'! און דערפאר שטייט אין פסוק (ויקרא יט. ב): "קְדָשִׁים תִּהְיֶינָה כְּדֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם" - ענק זאלן זיין הייליג, ווייל איך בין הייליג. און רש"י זאגט: "פרשה זו נאמרה בהקהל" - מען האט דאס געזאגט צו אלע אידן. ווייל 'קדושה' האט שייכות מיט יעדן איד; עס איז דאך זייער א הויכע מדרגה פון גרויסע צדיקים; ווי די גמרא זאגט (ב"ב עה:): "עתידיים צדיקים שיקראו לפניהם קדוש", ווי פארלאנגט מען פון סתם א איד אזעלכע מדרגות? ענטפערן די ספרים א טייטש: "קדושים תהיו" - צום סוף וועט עטץ אלע זיין הייליג בפועל ממש! יעדער איד וועט סוף כל סוף ארויסברענגען זיין שלימות'דיגע 'קדושת ישראל' אויף למעשה!

מען מוז האבן א רבי אין תורה - כדי צו זען א לעבעדיגע דוגמא

כלל ישראל איז געבויעט אויף א צורה פון 'רבי ותלמיד'; ווי מען זעט אין אלע דורות זינט משה רבינו האט אראפגעברענגט די תורה, אז עס איז געגאנגען פון משה צו יהושע און פון יהושע צו די זקנים; ווי די משנה רעכנט אויס דעם גאנצן סדר (אבות פ"א מ"א): "משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע וכו'". און עס איז אייביג געווען

'קדושה' און 'שמחה'

מען זאגט ביים יום טוב'דיגן דאווענען: "ותתן לנו ה' אלקינו באהבה מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון את יום חג הזה... מקרא קודש". דא ווערט אונטערגעשטראכן צוויי כלליות'דיגע ענינים וואס א יום טוב באדייט, 'שמחה' און 'קדושה'. מען וועט אביסל ארומרעדן איבער די צוויי זאכן, און מען וועט אנהייבן מיט דעם ענין פון 'קדושה', וואס יעדער יום טוב איז א 'מקרא קודש' - עס איז משפיע קדושה און הייליגקייט אויף א איד.

'קדושה בכח' פארמאגט יעדער איד

דער ענין פון 'קדושה' קען מען רעדן אויף א שפראך פון 'בכח', און מען קען עס רעדן אויף א שפראך פון 'בפועל'. ווען מען רעדט פונעם 'בכח' פון קדושה, רעדט מען פון 'קדושה' בשורש, וואס דאס איז גאר גאר א הויכע מדרגה, און דאך איז עס ממש נוגע צום עצמיות פון יעדן איד! די דריי אבות הקדושים, האבן אראפגעברענגט פאר אלע זייערע קינדער א 'חוט המשולש' פון 'קדושת ישראל'; ווי מען זאגט דריי מאל: "קדוש קדוש קדוש". ווען מען וועט קוקן אויף א איד'ס מהות בשורש און אים וועלן אפטייטשן - וועט מען זאגן: ער איז א שטיק 'קדושה עילאה'! דאס איז דער עצם מענטש! עצמיות ישראל איז געוואלדיג הייליג; ווי די גמרא זאגט שטענדיג: "ישראל קדושים הם". 'עצם קדושת ישראל' איז מורא'דיג הויך! עס איז ממש נישט שייך צו זאגן ווי גרויס דאס איז! ווי איז דען שייך עפעס הייליגער פון א איד? מען זעט דאך אז כדי צו ראטעווען א איד'ש לעבן איז מען אפילו מחלל שבת קודש! א איד איז הייליגער פונעם שבת קודש! און דאס האט צוטון מיט יעדן איד, ווייל יעדער איד פארמאגט אט די הויכע מדרגה פון 'עצם קדושת ישראל'. נאכמער, ער קען דאס אפילו נישט פארלירן אדער פוגם זיין דערין, ווייל דאס איז זיין עצם מצויאות וועלכע קען זיך נישט טוישן.

'קדושה בפועל' האבן בלויז צדיקים זוכה געווען צום שלימות

ווען מען רעדט אבער פונעם 'בפועל' פון קדושה, אז דער מענטש איז הייליג נישט בלויז 'בשורש', נאר ער האט ארויסגעברענגט זיין גאנצע קדושה וואס ער האט 'בכח' - אויך אויף 'בפועל' אין איינע מעשים - דאס קען מען שוין נישט זאגן אויף יעדן איד! ווייל דאס האט צוטון בלויז מיט 'יחידים שבחידים', עס זענען פארהאן זייער ווייניג 'יחיד סגולה' וועלכע האבן זוכה געווען צום שלימות פון 'קדושה בפועל'. דאס הייסט אין אנדערע ווערטער: עצם קדושת ישראל איז טאקע זייער הויך, אבער טאקע דערפאר איז דאס אויך זייער באהאלטן! עס איז זייער מופשט און האט נישט קיין השפעה אויפן מענטש! נאר

ווען עס קומט און א יום טוב און מען דערמאנט זיך פון די נסים און התגלות'ן וועלכע זענען דעמאלט געווען, איז דער עיקר ווארט דערפון צו פארשטיין, אז די אלע זאכן וואס זענען דעמאלט געווען – וועט נאך אמאל זיין ביתר שאת! קומט אויס, אז אלע ימים טובים זענען מער א דוגמא פון 'לעתיד לבוא' – ווי זיי זענען א דוגמא פונעם 'עבר' ~

די ימים טובים שטעלן אוועק דעם מענטש אין א מצב, וואס ער זאל זען דעם גאנצן פלאן! ער זאל שוין יעצט לעבן מיט א שמעק פונעם 'תיקון השלם!' און דעריבער קען שוין א איד זיך ארומדרייען מיט א שמחה תמידית, וויבאלד ער איז מקושר צום תכלית וואוהין ער דארף און וועט זיכער אנקומען דורך זיין עבודת ה'

אני! ער זאל וויסן אז עס איז פארהאן אזא זאך ווי אן 'איש קדוש'!

מען דארף מאכן א גאנצן עסק פון א יום טוב אינעם פריערדיגן דור פלעגן די בעלי עבודה - בפרט די פנימיות'דיגע בעלי עבודה - מאכן א גאנצן עסק פון א יום טוב. ווייל א יום טוב האט זיי דערהויבן די השגות! עס האט זיי דערהויבן זייער גאנצער בליק! זייערע אלע הרגשים און זייער גאנצער מהות איז דערהויבן געווארן! זיי האבן באקומען א שאיפה, אז זיי זאלן נאך אמאל זוכה זיין צו האבן א צורה פון א איד! אז זיי זאלן נאך אמאל כאטש וויסן אויף וועלכע השגות מען דארף ארבעטן.

מכלל דבעי הכנה - זיך גרייטן אויף א יום טוב אינעם היינטיגן דור הערשט אזא גרויסער 'הסתר פנים', אז אפילו בשעת עס קומט אָן א זמן פון א יום טוב - ווען עס איז א זמן פון א 'גילוי הקדושה' - קען דער מענטש בלייבן זיצן אין חושך! דער מענטש קען זיך זייער שנעל אינגאנצן אפרייסן פון דער העכערקייט פונעם יום טוב, און עס אננעמען ווי כאילו עס איז א גשמיות'דיגער טאג חלילה! זייער ווייניג מענטשן היינט ווייסן וואס עס מיינט א יום טוב! זייער ווייניג מענטשן ווערן אויפגעוועקט יום טוב מיט א שאיפה צו זיין אן 'איש קדוש' בפועל ממש. אבער דאס איז נישט קיין תירוץ! יעדער בחור און אינגערמאן וועלכער טוט אין עבודת ה' דארף לייגן א שטארקן דגוש אין זיין 'סדר עבודה', אויף דעם ענין פון די ימים טובים! **ער מוז זיך צוגרייטן צו א יום טוב! לעבן אינעם יום טוב! און שעפן כוחות פונעם יום טוב אויף א גאנץ יאר!** אז דער יום טוב, זאל איבערלאזן א רושם אויך אויף נאך יום טוב, און זאל מיטגיין מיט אים א גאנץ יאר.

איך וויל דיר זען דארט! און אפילו היינט וואס מיר זענען ליידער נישט זוכה צום 'קדושת המקום' - 'עולה רגל' צו זיין אין בית המקדש - ווערט אבער 'נתגלה' מצד 'קדושת הזמן' - די כוחות הנפש פון א איד, אז ער זאל זען וויאזוי א איד דארף אויסזען! יעדן יום טוב גיבט מען אים פון הימל העכערע כוחות הנפש, וואס דאס ווייזט אים וואס ער איז באמת און וויאזוי ער דארף אויסזען! וואס איז די צורה פון תורה ומצוות און וואו דארף דאס ברענגען!

'קדושת יום טוב' באלאנגט צו יעדן איד - לפי ערכו ומדרגתו

פון איין זייט איז 'קדושת המועדים' ממש א סוד וועלכע איז נאר נתגלה געווארן פאר צדיקים און יחידי סגולה - וועלכע האבן מגלה געווען זייער 'קדושת ישראל' בפועל, און דערפאר גייט מען טאקע יום טוב צו א רבלין; ווי חז"ל זאגן (ר"ה טז): "חייב אדם להקביל פני רבו ברגל". אבער פון צווייטן זייט, קען יעדער איד שפירן עפעס אז געפיל פון 'קדושה', וואס עס וועקט זיך אויף זיין סוד וועלכער ליגט באהאלטן טיף אין זיין נשמה! יום טוב ווערט אביסל נתגלה דער 'קדוש', און א איד שפירט עפעס א דערהויבנקייט און העכערקייט פון דער מגוש'דיגער וועלט! עס עפנט זיך אים אויף א געטליכע וועלט וואס ער האט נאכנישט געזען! א וועלט וועלכע געהערט צום רבנו של עולם - און וואלט אינאמת'ן אינגאנצן נישט געדארפט נתגלה ווערן צו א נברא! אבער דער רבנו של עולם האט געמאכט א חידוש, און ער האט געגעבן זיין מדרגה פון 'כי קדוש אני פאר גאנץ כלל ישראל! ער רופט יעדן איד - באשר הוא שם - זאל זיך אויפהייבן און אויפגיין אויך צום 'הר הקודש', און זיך מדבק זיין אינעם 'כי קדוש

האבן זוכה געווען צו 'קדושה בפועל' און זיי זענען עס משפיע צו זייערע תלמידים - אזוי זענען אויך פארהאן דריי רגלים וואס דעמאלט שיינט אויף דער 'קדושת ישראל' פאר כלל ישראל! אידן וועקן זיך דעמאלט אויף צו שפירן ווער זיי זענען און וואו זיי דארפן אנקומען! דערפאר זאגט מען דעמאלט: "אתה בחרתנו מכל העמים" - דער אויבערשטער האט אונז בוחר געווען פון אומות העולם, "אהבת אותנו ורצית בנו" - ער האט אונז ליב און ער וויל אונז! די דריי ימים טובים - זענען אנטקעגן די דריי אבות וועלכע האבן אריינגעברענגט דעם 'קדושה בכח' פאר כלל ישראל אין אלע דורות, דעמאלט ווערט 'נתגלה' דער 'קדושה משולשת' פון קדושת ישראל. דער רבנו של עולם האט ספעציעל אוועק געשטעלט די דריי זמנים אין יאר, כדי עס זאל זיין א 'חזקה' פון קדושה.

יום טוב מוז מען גיין אינעם 'בית המקדש' וואו יעדנ'ס באהאלטענע קדושה ווערט ערוועקט

דער ענין וואס מען איז 'עולה רגל' אין די דריי ימים טובים, איז אויך געבונדן מיט דעם ענין פון צדיקים. ווייל פונקט ווי עס איז פארהאן צדיקים - אין 'קומת הנפש', ימים טובים - אין 'קומת הזמן', איז אויך פארהאן א 'בית המקדש' - אין 'קומת המקום'. דארטן אין בית המקדש איז געווען א השפעה פון 'קדושה', וואס ווער עס איז דארט אריינגעקומען האט באלד געשפירט א געוואלדיגע קדושה בפועל ממש. דערפאר ווערן די דריי רגלים אנגערופן 'מקראי קודש', דאס הייסט, דער רבנו של עולם רופט יעדן איד: "קום אריין אין דער מחנה פון 'קודש'! קום קיין ירושלים צום מקום המקדש! איך רוף דיר פערווענליך און איך גיב דיר אן איינלאדענונג, אריינצוקומען צו מיר אין שטוב!

ג.

והיית אך שמח: יום טוב שיינט שוין א הארה פון דער שמחה פונעם 'עולם התיקון'

ביי 'ציאת מצרים' דעמאלט האט דער רבנו של עולם געוויזן פאר די גאנצע וועלט אז 'ש מנהיג לבירה!' און אזוי אויך 'מתן תורה', און די פערציג יאר אין מדבר - וואס דער רבנו של עולם האט ארומגענומען כלל ישראל מיט א געוואלדיגע נאנטקייט און אהבה - דאס איז אלעס גילויים און דוגמאות וויאזוי עס וועט אויסזען לעתיד לבוא!

יום טוב איז א 'זכר' צו וואס עס וועט זיין לעתיד לבוא!

אין אנדערע ווערטער: יעדעס מאל ווען עס קומט א יום טוב און מען דערמאנט זיך פון די נסים און התגלות'ן וועלכע זענען דעמאלט געווען, איז דער עיקר ווארט דערפון צו פארשטיין, אז די אלע זאכן וואס זענען דעמאלט געווען - וועט נאך אמאל זיין ביתר שאת! אלע נפלאות וואס זענען געווען ביי 'ציאת מצרים' - וועט לעתיד לבוא זיין נאך אסאך אסאך מער! קומט אויס, אז אלע ימים טובים זענען אסאך מער א דוגמא פון 'לעתיד לבוא' - ווי זיי זענען א דוגמא פונעם 'עבר'. **יום טוב מיינט: מען גייט יעצט אריין אינעם לעתיד לבוא! מען לעבט מיט א שמעק פון ימות המשיח!**

יום טוב שמעקט מען שוין די שמחה פון ימות המשיח

סתם אזוי אינמיטן יאר איז נישט קיין 'זמן שמחה', וויבאלד עס איז פארהאן אזויפיל צרות און חסרונות אויף דער וועלט, עס טוט זיך

דער אויבערשטער האט אונז ארויסגענומען פון מצרים. שבועות איז א זכר, אז דער אויבערשטער האט אונז געגעבן די תורה. סוכות איז א זכר, אז דער אויבערשטער האט אונז ארומגענומען מיט ענני כבוד. און לויט דער פשוט'ער הבנה, איז טאקע שווער די אויבנדערמאנטע קושיא, ווי מען קען זיין פרייליך יעצט - נאך איידער די גאולה, ווען עס איז נאכנישט דא קיין שמחה אין הימל! אבער אינאמת'ן זענען די ימים טובים אסאך מער ווי בלויז א 'זכר'.

אלע ימים טובים זענען בלויז דער אנפאנג פון דער הנהגה פון 'נפלאות' פונעם עולם התיקון

דער פסוק זאגט (מכ"ה ז, טו): "כִּימֵי צִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֶרְאֶנּוּ נִפְלְאוֹת" - לעתיד וועט דער רבנו של עולם באווייזן וואונדערליכע נסים, פונקט ווי עס איז געווען ביי 'ציאת מצרים'. דער עומק וואס עס שטייט דא אין דעם פסוק איז, אז **'ציאת מצרים' איז נישט א זאך וואס האט זיך דא אנגעפאנגען און דא געענדיגט, נאר 'ציאת מצרים' איז א 'התחלה' פון א זאך וואס וועט זיך ענדיגן 'לעתיד לבוא'!** דאס הייסט, עס איז פארהאן א וועלט פון לעתיד, וועלכע וועט זיך פירן אויף אן אופן פון 'נפלאות', די גאנצע הנהגה וועט זיין אויף אן אופן פון נסים און אפענע השגחה - וואס יעדער וועט זען מיט די אויגן אז עס איז דא א באשעפער וועלכער טוט אלעס. אט די הנהגה פון 'נפלאות' - האט זיך שוין אנגעפאנגען

יום טוב איז א טאג פון פרייליכקייט מען זאגט ביים יום טוב'דיגער דאווענען: "ותתן לנו ה' אלקינו מועדים לשמחה" - די מועדים זענען זמנים פון שמחה. דאס הייסט, אז דער טאג האט א כח צו אריינברענגען אינעם הארץ פון א איד, אז ער זאל ווערן פרייליך און לוסטיג.

וויאזוי קען מען זיין פרייליך אין אזא וועלט?!

לכאורה דארף מען פארשטיין דעם שורש, פון וואו קומט די שמחת יום טוב?! מיט וואס פריידט זיך א איד אין די טעג?! נאכמער קען מען פרעגן, חז"ל זאגן (ילקוט שמועני תהלים תת"א): "עדיין לא שמח הקדוש ברוך הוא בעולמו" - ווילאנג משיח איז נאכנישט געקומען, האט נאכנישט דער רבנו של עולם קיין שמחה פון דער וועלט, ווייל די וועלט איז נאכנישט דאס וואס דער רבנו של עולם האט געוואלט פון דער וועלט. נו אויב אזוי ווערט שווער, ווי קען זיין אז יום טוב הערשט א שמחה?! ווי קען זיין א שמחה דא אונטן - אויב איז נאכנישט פארהאן קיין שמחה אויב?! כדי דאס צו פארענטפערן, וועט מען אריינגיין אין טיפערע הבנה אין דער מהות פון יום טוב.

דער פשוט'ער בליק: יום טוב איז א 'זכר' פאר עפעס וואס איז דעמאלט געווען

די פשוט'ע הבנה אין 'כלליות המועדים' איז, אז עס איז א זכר צו אן 'עבר': פסח איז א זכר, אז

דרכי הצדיקים

סיפורי קודש בדרכם של רבותינו הק' ז"ע

הרה"ק רבי אשר מראפשיץ ז"ע - יו"ד ערב פסח

נעבעך אפ' אזויפיל פגמים און הסתרות, עס הערשט אזא חושך און העלמה, אז עס איז נישט שייך צו מאכן א מצב פון שמחה! אודאי, א איד דארף שטענדיג זיין פרייליך; ווי דער פסוק זאגט (דברים כה, מז): "תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבָב לְכָב מִרְבֹּכָה, אַבְעַר מֵאִכְךָ אֶת זִמְנֵךְ וְהָיָה לְךָ יוֹם שֶׁל עֲבֹדָה פֶּן דַּעַר זְמַן אִיז פֶּשׁוּט צו זיין 'בשמחה' - איז נישט שייך היינטיגע צייטן (אויסער אויב מען נעמט מיט דעם יום טוב אויף א גאנץ יאר; ווי פאלגענד). בלויז לעתיד לבוא, ווען די בריאה וועט אנקומען צום 'תיקון השלם', דעמאלט וועט מען קענען זיין פרייליך! דעמאלט וועט זיין 'שמחה' במעשיו'. אבער ווען עס קומט א יום טוב - וואס דעמאלט שיינט שוין א הארה פון דער הנהגה פון 'נפלאות' וואס עס וועט זיין לעתיד, עס שיינט שוין א הארה ווי אלע חשכות' און צרות פון גלות ווערן איבערגעדרייט צו 'אור' און צו 'נחיות' - דעמאלט איז 'מועדים לשמחה'! עס איז א צייט וועלכע איז מיוחד צו זיין פרייליך! מען פריידט זיך שוין יעצט מיט דער ליכטיגקייט וואס עס וועט זיין לעתיד! מען איז שוין יעצט טועם א טעם פונעם 'שמחה' במעשיו' און 'ישמח ישראל בעושו'.

ביי צדיקים לערנט מען זיך אויס צו זיין בשמחה

ווען א איד קומט צו אן אמת'ער צדיק, און ער זעט פאר זיך א דוגמא וויאזוי אן עכטער איד דארף אויסצוזען - זעט ער איינע פון די גרויסע נקודות, אז דער צדיק איז אלעמאל בשמחה! ער דרייט זיך שטענדיג ארום מיט א ליכטיגקייט און צופרידנקייט! דאס לערנט אויס פארן מענטש, אז די תכלית וואו די תורה דארף צוברענגען א מענטש איז, אז א איד זאל ווערן א פרייליכער! ער זאל זיך ארומדרייען מיט א צופרידנקייט און א רואיניקייט, ער זאל כסדר שפירן אין הארץ אן אמת'דיגע שמחה; ווי דער פסוק זאגט (תהלים צו, יא): "אור זרע לְצַדִּיק וְלִישָׁרִי לֵב שְׂמֵחָה" - דער ליכטיגער פנים פונעם צדיק וועלכע שיינט מיט אזא אור, דאס ברענגט אריין אין אלע תלמידים א שמחה.

ימים טובים באקומט מען אזא סארט עבודת ה' פון 'טוב לב משתה תמיד'

יום טוב איז דער רבי - אינעם 'קומת הזמן'; ווי פריער גערעדט. דעריבער לערנט אויך דער יום טוב אויס פארן איד וויאזוי א איד דארף אויסצוזען און וואס איז די 'כוונת התורה' - וואו מען דארף אנקומען דורך די תורה. דעריבער זעט מען, אז אין גאנץ שלחן ערוך איז נישטא קיין איין סעיף אויף 'הלכות שמחה' - נאר בלויז אין הלכות יום טוב; וואו עס שטייט אז מען דארף טרינקען וויין יום טוב, כדי צו מקיים זיין דעם 'ושמחת בחגך'. נאכמער, דער שלחן ערוך אורח חיים ענדיגט זיך מיט הלכות פורים, און דער לעצטער רמ"א ענדיגט זיך מיט די ווערטער: "וטוב לב משתה תמיד" - א איד דארף שטענדיג זיין פרייליך ווי גלייך ער האט געטרינקען וויין. אין אנדערע ווערטער: דער רמ"א זאגט אונז דא, "דו זאלסט וויסן, אז אלעס וואס דו האסט געלערנט ביו אהער, איז אלעס די תכלית דיר אויסצוארבעטן און אויסאיידלען, אז דו זאלסט ווערן אזא סארט מענטש וועלכע איז שטענדיג אין דער מדדגה פון 'וטוב לב' א פרייליכער איד! אט דאס איז די תכלית פון דער גאנצער תורה! און דאס איז דוקא אין הלכות פורים - וועלכע איז אויך איינע פון די ימים טובים. ווייל די ימים טובים שטעלן אוועק דעם מענטש אין א מצב, וואס ער זאל זען דעם גאנצן פלאן! ער זאל שוין יעצט לעבן מיט א שמעק פונעם 'תיקון השלם' - וואס דאס איז די תכלית פון גאנץ תורה און מצוות! און דעריבער קען שוין א איד זיך ארומדרייען מיט א שמחה תמידית, וויבאלד ער איז מקושר צום תכלית וואוהין ער דארף און וועט זיכער אנקומען דורך זיין עבודת ה' בקרוב בימינו, אמן.

מעיר 'דזיקוב' ובידם הזמנה לבא לכהן פאר כאב"ד בעירם. ורבנות 'דזיקוב' היתה נחשבת לרבנות חשובה, כי היתה עיר גדולה וחשובה, והיו בה הרבה נגידים ובעלי בתים נכבדים, ולכן לענין פרנסה היתה רבנות זו נחשבת ביותר, נעתר הר"א לבקשתם והגיע לכהן פאר כרב העיר דזיקוב.

והיה כ"ק מרן רבינו רגיל לומר: 'אונז דארפן אלע מכיר טובה זיין דעם רבי ר' אשר'ל, ווייל ווען נישט דער רבי ר' אשר'ל וואלטן מיר אלע געווען חזונים...' (צריכים אנו כלנו להכיר טובה אל הרבי ר' אשר'ל, שהרי לולא עצתו של הרבי ר' אשר'ל היינו כלנו - נכדי הר"א - חזונים...).

כאשר הגיע הר"א לדזיקוב בפעם הראשונה, דרש בביהמ"ד של העיר דרשת פתיחה לרגל התמנותו, ודיבר שם דברים חריפים ביותר על חובת בני העיר לקבל את הנהגת התורה בהדרכת הרב, כמו שהארכנו במקו"א. ומספרים כי הרבי רבי אשר'ל היה נוכח שם [שהרי ע"פ עצתו הגיע לרבנות זו], ופנה אל הר"א אחר דרשתו ואמר לו: 'אליעזר, במתינות! שלא ידבר עמהם בחריפות וזאת תיכף בהתחלת רבנותו. אכן באמת היו דיבורים אלו נצרכים ביותר, כי אע"פ שדזיקוב היתה עיר חשובה מצד פרנסה וכבוד הרבנות, אבל מצד שני היתה בעיר דזיקוב כמה אינשי דלא מעלי, ואף היו שם ממש רשעים גמורים ומוסרים, והר"א סבל מהם צרות צוררות. ולכן ראה הר"א להקדים אליהם דברים תקיפים ביותר, למען ישמעו וייראו ויקבלו את הנהגתו.

וסיפר הרה"ח ר' יאשע [יוסף] ליפשיץ ז"ל, כי פעם בא הרבי ר' אשר'ל לדזיקוב, ואמר לבני העיר: 'איך האב ענק געגעבן א געזונט'ן רב, עטס האטס געמאכט פון אים אָש און פֿראַךְ' (אני נתתי לכם רב בריא, ואתם עשיתם ממנו שבר כלי), כי נהיה חלוש [פֿאַרדאַרט] לגמרי מרוב עגמת נפש שהסבו לו, כי היו שם כמה רשעים גדולים, (פֿאַרצײטישע רשעים) שלא בחלו בשום תחבולה להצר את צעדי.

הרה"ק מראזוואדוב זי"ע בעודו אברך צעיר, היה צריך להשתמש מעבודת הצבא, וברח והתחבא בראפשיץ אצל דודו הרבי ר' אשר'ל. פעם אחת ראה אותו הרבי ר' אשר'ל ואמר לו: 'מש'ה'לע, וואס ביסטו אזוי בלייך? אפשר דארפסטו עסן פעטע דזשעמיאקעס?' (מש'ה'לע, למה אתה חיוור כל כך? אולי צריך אתה לאכול תפוחי אדמה שמינים?). שנים ארוכות אח"כ, בהיות הרה"ק מראזוואדוב לעת זקנותו, התבטא פעם ואמר, כי ה'מוחי' שלו לפני התפלה הם בעומק כוונת הרבי ר' אשר'ל באותה מימרא, ובוה הוא עובד את עבודתו בקודש כהכנה לפני התפלה.

הרה"ק הרבי ר' אשר מראפשיץ זי"ע היה חתנו וממלא מקומו של הרה"ק בעל 'זרע קודש' מראפשיץ זי"ע. ובסוף ימיו מסר הרה"ק מראפשיץ את הרבנות בעירו לחתנו הרבי ר' אשר'ל, וכך גם מסר לו את הנהגת העדה, ועוד הוסיף ונתן לו את שם משפחתו המיוחסת 'רובין', ולו ולבניו לקח את השם 'הורוויץ' כשם משפחת אבי אמו הרה"ק רבי איציק'ל מהאמבורג זי"ע.

סיפר כ"ק מרן רבינו זי"ע כי בסוף ימיו של הרה"ק מראפשיץ היה בנו הרה"ק הר"א מדזיקוב זי"ע מתעסק בבנין בית חדש עבור אביו הק', אמר לו הרה"ק מראפשיץ: 'פֿאַרעך דיך נישט, ס'איז נישט פאר דינעט וועגן...' (אל תתעסק בזה כל כך, זה אינו עבודת...), שהרי הבית יעמוד עבור הרבי ר' אשר'ל שימלא את מקומו. ובענין זה סיפר הרה"ק רבי יהודה'לע מדזיקוב זי"ע, כי אכן הרה"ק מרוזין זי"ע היה תמה ואומר: 'נישט צו פארשטיין דעם צדיק דעם חכם, מען האט אזוינע קינדער און מען גיבט אלעס פאר'ן איידעם' (אין להבין את 'הצדיק החכם' - כך היה מכנה את הרה"ק מראפשיץ - יש לו בנים כאלו, והוא נתן את הכל לחתנו).

ואכן אחר פטירת הרה"ק מראפשיץ מילא הרבי ר' אשר'ל את מקומו, וכך נשאר הר"א אחר פטירת אביו הק' ללא שום מקור פרנסה, כי עוד לא נתקבל לרב בשום מקום. שכן אָחיו הק' כבר כיהנו ברבנות בחיי אביהם, שכן הרה"ק מראפשיץ ירש גם את הרבנות של העיר 'לינסק', מאביו הרה"ק רבי מנחם מענדל מלינסק זי"ע, ואת הרבנות מסר בחייו לבנו הרה"ק ר' אברהם חיים זי"ע. כמו"כ בנו הרה"ק ר' יעקב ממעליץ זי"ע, כבר כיהן אז כרב בעיר 'קאלבסוב' [ורק בסוף ימיו, בשנה או שנתיים האחרונות לחייו, עבר לכהן ברבנות במעליץ]. ולכן סברו הכל כי הרבנות בראפשיץ תישאר עבור הר"א, אבל משנתמנה הרבי ר' אשר'ל לרב בראפשיץ נשאר הר"א מחוסר פרנסה. ואשר על כן פנה הר"א להתעסק במסחר. פעם התעסק הר"א במסחר היין, ותקופה אחרת התעסק במכירת עורות, אבל בכל עסקיו אלו לא הצליח, והפסיד את כל כספו, כי היה מטבעו 'בטלן' ולא היה זה מיועד עבורו.

והנה הר"א היה בעל קול ערב והיה בעל מנגן נפלא מאד, ואף חיבר בעצמו כמה ניגונים. ובאותה תקופה שחיפש אחר מקור פרנסה, שמע כי מת החזן ב'לאנצהוט', וקהילת לאנצהוט מחפשת חזן, הלך הר"א והציע את עצמו להיות החזן ב'לאנצהוט'. אבל אז שמע גיסו הרבי ר' אשר'ל מזה, ואמר לו: 'ווארט צו, ביז ס'וועט נזדמן ווערן א שענערע פרנסה' (המתן מעט, עד שתודמן לך פרנסה נאה יותר). שמע הר"א לקולו, ואכן תיכף מיד אח"כ הגיעה אליו משלחת נכבדה

בס"ד

מודעה

גליון מוגדל לפסח

יהיו נמצאים בע"ה בכל המוקדים

ביום ב' י"ב ניסן